

SOSYAL BİLGİLER

(Toplumdaki Rollerimiz)

Adı & Soyadı:Sınıfı:

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Ailemiz hayat boyu yer alacağımız gruplar içerisinde en önemlisidir.		
2	Aynı grup içerisinde birden fazla role sahip olabiliriz.		
3	İçinde bulunduğumuz grup değişse de rollerimiz değişmez.		
4	Bazı rollerimiz zaman içerisinde değişebilir.		
5	Rollerimiz değiştiğinde sorumluluklarımız da değişir.		

.....Boşluk Doldurma.....

Mesleki Rol / Sorumluluklar/ Rol / Hak / Sosyal Rol /

1	İnsanların yaptıkları işlerde üstlendikleri görevlere.....denir.
2hukukun çizdiği sınırlar çerçevesinde sahip olduğumuz kazanımlardır.
3	İçinde yer aldığımız meslek grubunun gerektirdiği davranışlara ve kurallara uygun hareket etmeye.....denir.
4insanların yaşadıkları toplum içinde üstlendikleri toplumsal görevlerdir.
5	Rollerimiz bize birtakım haklar ve.....yükler.

! Unutmayalım !

1	<u>Rollerimizin bir kısmı doğuştan sahip olduğumuz rollerdir.</u> Bu roller biyolojik özelliklerimizden kaynaklanan, herhangi bir ilgi ve yeteneği gerektirmeyen rollerimizdir. Bunları seçme imkânımız yoktur. <u>Bazı rollerimiz de vardır ki bunlara</u> isteğimizle çalışarak, başarı göstererek <u>sonradan sahip oluruz.</u> Bunlar özgür irademizle katıldığımız grupların bize yüklediği rollerdir.
2	Sevinçlerimizin ve üzüntülerimizin paylaşıldığı ilk yer olan <u>ailemiz, hayatımız boyunca yer alacağımız gruplar içinde en önemlisidir.</u> Bu yüzden aile içi roller sevgi, saygı, dayanışma ve yardımseverlik duygularıyla yerine getirilmelidir.
3	<u>Bazı roller hayatımız boyunca değişmezken bazıları ise bulunduğumuz ortama, duruma ve zamana göre değişebilmektedir.</u>

Çözelim

1) Bireyler birden fazla grup içinde yer alabilirler. Yer aldıkları bu gruplarda da farklı roller üstlenebilirler.

Aşağıda verilen örneklerden hangisinin bu yargıyı desteklediği savunulabilir?

- A) Sosyal Bilgiler Öğretmeni Aydın Bey'in; okulda öğretmen, evde baba ve eş, dernekte üye olması
- B) Zeynep'in aile içinde kardeşinin ablası, annesinin kızı ve dedesinin torunu olması
- C) 5/A sınıfı öğrencisinin sınıfta hem bir öğrenci hem de sınıf başkanı rolünde olması
- D) Ahmet Bey'in akraba grubu içerisinde hem dayı hem de amca rolünde olması.

2) Hak: Hukukun çizdiği sınırlar çerçevesinde sahip olduğumuz kazanımlardır.

Sorumluluk: Üstlendiğimiz rollerin gereklerini yerine getirmeyle ilgilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sahip olduğumuz haklar arasında yer almaz?

- A) Okulda eğitim görmek
- B) Çevremizi temiz tutmak
- C) Arkadaşlarımızla mahallede oyun oynamak
- D) Hastanede tedavi olmak

3) Murat evli ve iki çocuk babası bir öğretmendir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Murat'ın üstlenebileceği rollerden biri olamaz?

- A) Baba
- B) Eş
- C) Öğretmen
- D) Kardeş

(DPY 2012)

4) Serap, anne ve babasından izin alarak izci kamplarından birine katılıyor. Burada hem doğayı tanıyor hem de hoşça vakit geçiriyor.

Yukarıdaki açıklamada Serap'ın yerine getirdiği belirtilen roller hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Öğrenci - İzci
- B) Abla - Çocuk
- C) Çocuk - İzci
- D) Öğrenci - Abla

(DPY 2012)

SIRA SİZDE

1

6. sınıf öğrencisi Mustafa; annesi, babası, babaannesi ve küçük kardeşiyle birlikte kahvaltısını yaptı. Sonra okul servisine binip okula gitti. Okuldan eve döndükten sonra arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Oynadığı maçta kalecilik yapan Mustafa, marketten ekmek alıp eve döndü. Verilen parçada Mustafa gün boyunca hangi roller içerisinde bulunmuştur? Defterinize yazınız.

SB.6.1.1. Sosyal rollerin zamanla değişimini inceler.

SOSYAL BİLGİLER

(Bizi “Biz” Yapanlar)

Adı & Soyadı: Sınıfı:

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Toplumsal birlikteliği sağlayan devlet ve milletler kısa sürede yıkılır.		
2	Gelenek ve görenekler bizi ayırıştırıp toplum olarak farklı duygu ve düşüncelere sahip olmamızı sağlar.		
3	Din, insanların duygu ve düşüncelerini etkileyerek günlük hayatlarını, yaşam tarzlarını şekillendirir.		
4	Bir milletin dili bozulursa kültürü ve düşünce dünyası zarar görür.		
5	Toplumsal birlikteliği sağlayan devlet ve milletler kısa sürede yıkılır.		

.....Boşluk Doldurma.....

Gelenek / Tarih / Kültür / Yardımlaşma / Dil

1	Aynı dili konuşan, aynı duygu, düşünce ve amaç içerisinde olanlar sayesinde anlaşarak kaynaşabilir, duygu ve düşüncelerini paylaşabilirler.
2 bireylere yaşadığı toplumun geçmişini öğretip kendi milletini tanımasını böylece millî tarih ve millî kimlik bilinci kazanmasını sağlar.
3 ve göreneklerimiz bize ait (millî) yiyecekler, giyecekler, el sanatları, düğünler, eğlenceler, spor müsabakaları vb. den oluşur.
4insanlığın ortaya koyduğu, geçmişten geleceğe taşıdığı, maddi ve manevi değerler bütünüdür.
5	Paylaşma, dayanışma vegibi dinimizin istediği unsurlar, toplumun birlikteliğinde önemli bir etkiye sahip olmuştur.

! Unutmayalım !

1	Kültür, bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve âdetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır. Kültürel özelliklerimiz yani millî kültürümüz bizim millî kimliğimizdir. <u>Kültürümüz, milletimizi “biz” duygu ve düşüncesi etrafında birleştiren öğelerden oluşur.</u> Kültürümüzü oluşturan din, dil, tarih, gelenek ve görenekler, mimari vb. öğeler bizi birbirimize bağlar ve böylece daha güçlü olmamızı sağlar.
---	--

Çözelim

1) Ortak dile sahip insanlar aynı toplumun üyesi olduklarını fark edip millet olmanın şuuruna varırlar. Dil, geçmişten günümüze bir kültür taşıyıcısı görevini de üstlenmiştir. Bir milletin kültürel değerlerini oluşturan din, tarih, edebiyat, sanat, bilim-teknik, müzik vb. öğeler ancak dil sayesinde yeni nesillere aktarılabilir. **Verilen metni dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?**

- A) Tarihten ders çıkarmak, aynı hataya düşmemek için dilimizi çok iyi bilmeliyiz
- B) Toplumsal yaşamın vazgeçilmezi olan değerler, örf ve âdetler, gelenek ve görenekler dil vasıtası ile varlığını sürdürür.
- C) Kültürün nesilden nesle aktarılması, yaşaması ve gelişmesi dil yoluyla olur.
- D) Milletlerin yaşantısı dile yansır ve millet olma şuuru dil ile güçlenir.

2) Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran değerler bütünü ve yaşam biçimine milli kültür denir.

Aşağıdakilerden hangisi milli kültürün özellikleri arasında yer almaz?

- A) Milli kültür, toplumun birlik ve beraberliğine katkı sağlar.
- B) Toplumun varlığı ve devamı için önemli bir unsurdur.
- C) Toplamlar milli kültürünü yaşatarak gelecek kuşaklara aktarır.
- D) Milli kültürde hiçbir zaman değişiklik yaşanmaz.

3) Konuşulan dil, inanç, gündelik hayat ve toplumun geçmişten günümüze kadar geçirdiği ortak yaşantı millî kültürü oluşturmaktadır.

Bu bilgide millî kültür ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ekonomik faaliyetleri etkilediğine
- B) Oluşumunun uzun zaman aldığına
- C) Birden fazla unsurdan oluştuğuna
- D) Nesilden nesile aktarıldığına

(İOKBS 2019)

SIRA SİZDE

1

Dil, din, tarih, gelenek-görenek, sanat vb. kültürel değerlerimizin toplumda birlik ve beraberliğimize katkılarının neler olduğunu defterine yazınız.

2

“Dil, geçmiş ile gelecek arasında bir köprüdür.” sözü size neyi ifade ediyor. Kısaca açıklayınız.

SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

SOSYAL BİLGİLER

(Kır Çiçekleri Gibiyiz Rengarenk)

Adı & Soyadı: Sınıfı:

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Önyargılar insanlar arasındaki iletişimi zorlaştırır, etkileşimi azaltır. İnsanların içine kapanmasına ve birbirinden uzaklaşmasına sebep olur.		
2	Önyargılar toplumda dayanışma, birlik ve beraberlik ruhunu artırır.		
3	Kalıp yargılar, toplumdaki farklı cinsiyet, sosyo-ekonomik gruplara karşı olabileceği gibi farklı etnik, dinî gruplara karşı da olabilir.		
4	Önyargılar ile insanların birbirine saygı ve güven duygusu kalmaz.		
5	İnsanlar arasındaki farklılıklar doğaldır.		

.....Boşluk Doldurma.....

Ön yargı / Ayrımcılığa / Kalıp yargı / Empati / Özel

1	Bir kimse veya bir şeyle ilgili belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz peşin yargıyadenir.
2halkın bir grup hakkındaki inancı, bir grubun başka bir grup hakkındaki duygusallaşmış, tecrübeyle çok az değişmiş olan inancıdır.
3	Toplumda bağımsız yaşayabilmek için birtakım özel önlemlere ve desteğe ihtiyaç duyan bireylere gereksinimli birey denilir.
4	Önyargılar insanların toplumdan dışlanmasına veyol açar.
5 kurmak, farklılıklara saygı duymak ve hoşgörülü olmak ön yargıları azaltabilir.

! Unutmayalım !

1	<u>Farklılıklarımız birbirimizi tamamlayan zenginliklerimizdir.</u> Bu zenginliği korumanın yolu, ön yargı, kalıp yargı ve ayrımcılığa karşı çıkıp farklılıklara saygı göstermeli ve hoşgörülü olmalıyız. Herkesin farklı olabileceği unutulmamalı; insanlar olduğu gibi kabul etmeliyiz.Yeterli bilgi sahibi olmadan akla ve mantığa aykırı yorumlar yapmamalıyız. İnsanları anlamak için insanlarla empati kurmalıyız.
2	<u>Ön Yargı Türleri:</u> 1) Din ve mezhep ayrımı 2) Etnik köken ve ülke ayrımı 3) Dil ve kültür ayrımı 4) Sosyal ve ekonomik sınıf ayrımı 5) Fiziksel ayrımlar 6) Cinsiyet ayrımı

Çözelim

1) Ön yargı; hayata kirli bir camdan bakıp, her şeyi kirli bilmektir.
(LA Edri)

Yukarıdaki söze göre insanlardaki ön yargılar,

- I- İnsanların bilgisizliğinden
- II- Duygu, düşünce ve tutumlarında ölçülü davranmalarından
- III- Peşin hükümlü olmalarından

gibi durumlardan hangisi ya da hangilerinden kaynaklandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III

2) **Kalıp Yargı:** Bir grubun başka bir grup hakkındaki cinsiyet, inanç veya ırk gibi alanlarda kendini gösteren duygusallaşmış, tecrübeyle çok az değişmiş olan inancıdır.

Buna göre kalıp yargılar ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Değişmesi zor fikir, inanç ve beklentiler içerir.
- B) Bir bilgiye sahip olmadan verilen peşin hükümlerdir.
- C) Kalıp yargılar akla ve mantığa uygun olarak ortaya çıkar.
- D) Kalıp yargılar cinsiyet, dini inanç etnik köken gibi birçok alanda ortaya çıkabilir.

3) Her yıl 23 Nisan'da ülkemizde uluslararası kutlamalar düzenlenmektedir. Farklı ülkelerden gelen çocuklar, ülkemizde Türk ailelerinin yanında misafir edilmektedirler. Misafirler, 23 Nisan kutlamaları boyunca kendi kültürlerinden örnekler sergilerler.

Verilen bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi, 23 Nisan kutlamalarının toplumlar arasında sağlayacağı katkılardan olamaz?

- A) Yeni arkadaşlıkların kurulması
- B) Millî kültürlerin benimsetilmesi
- C) Ülkeler arası dostlukların pekiştirilmesi
- D) Toplumlar arasında etkileşimin sağlanması

(İOKBS 2013)

SIRA SİZDE

1	Günümüzde insanların dinî, etnik ve mezhep ayrımı yapmadan bir arada barış ve huzur içinde yaşaması için gerekli olan hususlar nelerdir? Söyleyiniz.

SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.

SOSYAL BİLGİLER

(Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var)

Adı & Soyadı: Sınıfı:

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Yardımlaşma ve dayanışma sayesinde kardeşlik duyguları azalır.		
2	Sosyal devlet vatandaşların birtakım temel ihtiyaçlarını hiçbir karşılık beklemeden karşılayan devlettir.		
3	Yardımlaşma ve dayanışma sayesinde problemler kolayca çözülür.		
4	İmece usulü köylerde birlik ve beraberliği bozmaktadır.		
5	Başarılı olabilmek için yardımlaşma ve dayanışmaya ihtiyaç vardır.		

.....Boşluk Doldurma.....

Dayanışma / Birlik / Toplumsal / Barışa / Yardımlaşma

1ihtiyacı olana karşılık beklemeden gönüllü olarak maddi ve manevi destekte bulunmaktadır.
2	Yardımlaşma ve dayanışma toplumsalkatkı sağlar.
3bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanmalarıdır.
4dayanışma ise toplumun bütün kurum ve kuruluşlarıyla ortak değerlerde birleşmesi ve birlikte hareket etmesidir.
5	Yardımlaşma ve dayanışma sayesinde toplumdave beraberlik duygusu güçlenir.

! Unutmayalım !

1	<u>Yardımlaşma ve dayanışma toplumun temel taşı olan ailede başlar.</u> Aile bireyleri içerisinde saygı, sevgi, anlayış, paylaşma gibi değerlerin oluşmasında yardımlaşma ve dayanışma önemli rol oynar.
2	“Başbaşa vermeyince taş yerinden kalkmaz.” diyen atalarımız, düşmanlarına karşı birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmişlerdir. Birlik olmayı başardıkları zaman hep zaferler kazanıp güçlü devletler kurmuşlardır.
3	<u>İslamiyet ile birlikte yardımlaşma ve dayanışma duygumuz daha da pekişmiştir.</u> “Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir.” hadis-i şerifinden hareketle vakıflar oluşturulmuş, aşevleri kurulmuş, sadaka ve zekât ile muhtaç olan insanlara yalnız olmadıkları hissettirilmiştir.

Çözelim

1) Maddi zorluklar çeken öğrencilere eğitim alanında fırsat eşitliği sağlamak amacıyla kurulmuş olan vakıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmetçik Vakfı
- B) Türk Eğitim Vakfı
- C) Tema Vakfı
- D) Kızılay

2) Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Toplumda huzur ve güven artar.
- B) İnsan ilişkileri gelişir.
- C) Birlik ve beraberlik duygusu güçlenir.
- D) Sosyal bağlar zayıflar.

3) Aşağıdaki atasözlerinden hangisi yardımlaşma ve dayanışma ile ilgili değildir?

- A) İşleyen demir pas tutmaz
- B) Birlikten kuvvet doğar
- C) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
- D) Bir elin nesi var iki elin sesi var

4) Aşağıdakilerden hangisi gönüllü kişiler tarafından toplumun ihtiyaçlarını karşılayan kuruluştur?

- A) Bakanlıklar
- B) Sivil Toplum Örgütleri
- C) Esnaflar
- D) Kaymakamlıklar

5) 6.sınıf öğrencisi Aslı, çevresine karşı duyarlı ve yardımsever bir vatandaştır.

Buna göre Aslı'nın aşağıda verilenlerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Yardım kampanyalarına katılmak
- B) Sivil toplum kuruluşları hakkında bilgi sahibi olmak
- C) Arkadaşlarını yardım kampanyalarına davet etmek
- D) Okulundaki ihtiyaç sahiplerine karşı duyarsız kalmak

6) Kırsal kesimlerde ortak ya da kişisel işlerin el birliğiyle ve sırayla yapılmasına dayanan geleneksel yardımlaşmaya.....denir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Vakıf
- B) İmece
- C) Yardımlaşma
- D) İşbirliği

SIRA SİZDE

1

“İnsanların hayırlısı, insanlara faydalı olandır.” Hz. Muhammed'in (s.a.v) bu sözünden ne anlıyorsunuz. Yazınız.

2

Bireysel olarak toplumda birlik beraberliği sağlamak amacı ile nasıl yardımlarda bulunabiliriz? Açıklayınız.

SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.

SOSYAL BİLGİLER

(Hak, Özgürlük, Sorumluluk)

Adı & Soyadı: Sınıfı:

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Etkin vatandaşlar alışverişten sonra fiş ya da faturasını alır.		
2	Kanunlara uymak, vergi vermek ve askere gitmek ailemize karşı yerine getirmemiz gereken sorumluluklarımız arasında yer alır.		
3	Başkalarının özgürlüğünü sınırladığımızda bizim özgürlüğümüz biter.		
4	Aldığımız bir ürün bozuk çıktığında ürünün fiyatı düşükse değiştirmek için uğraşmaya değmez.		
5	Haklarımızı ararken haklarımız, sorumluluk ve özgürlüklerimiz çerçevesinde hareket etmeliyiz.		

.....Boşluk Doldurma.....

Sorumluluk / Özgürlük / Dilekçe / Belediye / Hak

1	Karşılaştığımız sorunların çözümünde ilgili kurumayazarak hakkımızı arayabiliriz.
2	İnsanların herhangi bir işi yapabilme yetkisinedenir.
3	Kişinin, kendine ve başkasına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülükleri zamanında yerine getirmesine.....denir.
4	Kişinin kendisine ve başkasına zarar vermeden istediği şeyleri yapabilmesinedenir.
5	Hizmet aksamaları ile ilgili olarakve muhtarlıklara başvurabiliriz.

! Unutmayalım !

1	İnsanların ortak yaşamlarını düzenleyen birtakım kurallar vardır. Bu kurallara uyulmadığı takdirde toplum yaşamında kargaşa doğar, rahat ve mutlu bir yaşam sürdürülemez. <u>Kişi toplumda kendi hakkını savunabilmeli ve özgürce hareket edebilmelidir. Ancak başkalarının haklarını ve özgürlüğünü dikkate alarak sorumlu davranmalıdır. Her şeyde olduğu gibi hak ve özgürlüklerin de bir sınırı olduğu unutulmamalıdır.</u>
2	Günlük hayatta çeşitli sorunlarla karşılaşırız. Bu sorunları hallederken ve <u>haklarımızı ararken haklarımız, sorumluluklarımız ve özgürlüklerimiz çerçevesinde hareket etmeliyiz.</u>

Çözelim

1) Aşağıdakilerden hangisi sokakların temizliği, bozuk yollar, kanalizasyon ve parklar gibi hizmet aksamaları yaşandığında dilekçe ile başvuracağımız kurumlar arasında yer almaz?

- A) Belediyeler
- B) Muhtarlıklar
- C) Tüketici Mahkemeleri
- D) Valilik ve Kaymakamlıklar

2) Tüketicilerin korunması kanununa göre alışverişlerimizde yaşadığımız sorunlarla ilgili olarak

- I- Tüketici Hakları Derneği
 - II- Tüketici Hakları Merkezi
 - III- Tüketici Sorunları Hakem Heyeti
- gibi kurumlardan hangisi ya da hangilerine başvurabiliriz?**

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) I, II ve III

3) Aldığımız bir ürünün değiştirilmesi için hangi sorumluluğumuzu yerine getirmiş olmamız gerekir?

- A) Dilekçe yazmak
- B) Ürünün kullanım kılavuzunu almak
- C) En yüksek fiyatlı ürünü almış olmak
- D) Ürüne ait fiş ya da faturayı almak

4) (1) Selim Bey sokağın çok karanlık olduğunu fark ederek çantasından el fenerini çıkarıp yolunu bulmaya çalıştı. (2) Okuldan evlerine dönmeye çalışan çocuklara yardım etti. (3) Sabah muhtara giderek işini ihmal ettiğini söyledi ve muhtarla tartıştı. (4) Daha sonra belediyeye gidip durumu anlatan bir dilekçe yazdı ve dilekçeyi yetkililere teslim etti.

Selim Bey, yaşadığı soruna çözüm ararken numaralanmış cümlelerin hangisinde haklarını kullanmıştır?

- A) 1.
- B) 2.
- C) 3.
- D) 4.

(İOKBS 2012)

5) Sinan Bey, mağazadan yeni aldığı botların hatalı üretildiğini fark etmiştir.

Bu durumda Sinan Bey, öncelikle aşağıdaki davranışlardan hangisini yapmalıdır?

- A) Botları tamire götürmelidir.
- B) Dilekçe ile valiliğe şikâyetle bulunmalıdır.
- C) Ürün ile birlikte mağazaya gitmelidir.
- D) Tüketici Sorunları Hakem Heyeti'ne başvurmalıdır.

(İOKBS 2012)

SIRA SİZDE

1

Hak, özgürlük ve sorumluluk kavramlarının insan ilişkilerindeki yeri ve önemi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

SB.6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.